

бр. 189/2024

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Апел за одлагање ступања на снагу наплате „Тарифе накнаде за давање на послугу оригинала и умножених примерака ауторских дела издатих у штампаној форми”

Библиотекарско друштво Србије (БДС), репрезентативно и највеће удружење у култури, објављује јавни апел за одлагање ступања на снагу наплате, од 1. јануара 2025. године, „Тарифе накнаде за давање на послугу оригинала и умножених примерака ауторских дела издатих у штампаној форми” јер овај правни акт, у актуелној форми, прети да угрози рад јавних библиотека Србије (њих 530 са огранцима), односно остваривање њихове основне функције – обављања послова од општег интереса за државу!

Ступање на снагу наплате „Тарифе накнаде за давање на послугу оригинала и умножених примерака ауторских дела издатих у штампаној форми” (Сл. гласник РС, бр. 50/2024) (Тарифа), која предвиђа да све јавне библиотеке плаћају 15 динара по позајмљеном примерку књиге (по моделу нпр. 50.000 позајмица књига – 750.000 динара за наплату) представља намет на јавне библиотеке, који је установљен без довољно расправе и сагледавања стања у којем се оне налазе, због чега апелујемо на хитно одлагање његове примене до успостављања другачијег механизма наплате који би био могућ и одржив и који би допринио правичном и праведном решењу за спровођење *Закона о ауторским и сродним правима*.¹

Буџети библиотека зависе од оснивача а финансијски планови библиотека за оснивача нису обавезујући, већ се усвајају најчешће делимично, а некада чак и не, па нема сумње да је за спровођење закона изабрана финансијски најслабија карика, односно библиотека, што јасно указује на неодрживост и немогућност практичног спровођења и наплате Тарифе на овај начин.

Као репрезентативно удружење ни на који начин се не залажемо да се не плаћа надокнада ауторима! Напротив, овим путем указујемо на неваљаност овог подзаконског акта, чија примена би, уколико не буде у значајној мери измењен, имала погубне ефекте на право грађана на знање и тачне и ажурне информације. Последично ни сами аутори не би имали корист од својих ауторских права.

Овакав подзаконски акт супротан је циљевима јер поништава све мере и активности предвиђене за развој и подстицање културних делатности у другим прописима (стратегије, закони и др.). Упоредноправна пракса у овој области – наплате ауторских права од библиотека – има више модела који су обострано прихватљиви и не намећу неиздрживе и нерелне обавезе библиотекама.

Због свега наведеног ХИТНО је потребно СТАВЉАЊЕ ВАН СНАГЕ овог подзаконског акта у садашњој форми како би се избегло наступање немерљиве штете по библиотечку делатност и право сваког становника на слободан и несметани приступ знању и информацијама. Тиме би се омогућио наредни корак – широки консултативни процес са свим заинтересованим странама и изналажење прихватљивог и одрживог решења за остваривање

¹ Службени гласник РС, бр. 104 (16. децембар 2009), бр. 99 (27. децембар 2011), бр. 119 (17. децембар 2012), бр. 29 (18. март 2016 – УС), бр. 66 (18. септембар 2019).

правичне и праведне заштита права аутора без нарушавања стабилност рада библиотека и угрожавања права грађана на доступност актуелне литературе и нових издања.

Остајемо на располагању за додатне консултације, односно доставу документације или информација.

С поштовањем,

Јелена Глишовић
Председник БДС